

PROPRIETARĂ-ASOCIAŢIUNEA „ASTRA” BRAŞOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacţie.
Măşinerele tipografiei „Astra” nr. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIŢIU ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI MUREŞENII
DE ATAŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU

REDACŢIA ŞI ADMIN. LA
BRAŞOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorităţi şi Societăţi lei 500.
Anunţuri şi reclame după tarif.

Nr. 44 Inreg. Trib. Braşov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 12 Iunie 1943

Anul 106

Aşteptări româneşti

de V. Branisce

Vara aceasta de sbucium şi aşteptări ne evocă o altă vară de acum un sfert de secol, când odată cu grânele câmpului se cocea şi fructul unor îndelungate aşteptări româneşti. În acea vară, de aparentă acalmie, fiecare zi ce trecea ne ducea cu un pas mai aproape de fînta strădaniilor multisekulare.

Din vâltoarea trăirilor de atunci se desprinde cel mai luminos capitol: realizarea unirii neamului românesc. Evenimentele precursore acestei realizări nu trebuie privite sporadic, lipsite de semnificaţia lor adâncă. Pentru că există o logică a evenimentelor şi o lege a causalităţii pe care doar observatorii superficiali nu le înţeleg.

În lumina acestor înlănţuri fireşti de evenimente, realizarea României în graniţele ei etnice s'a desprins ca fructul copt ce cade de pe creangă, iar măruntele — dar adânc semnificative — evenimente ce au avut atunci loc pe tot cuprinsul locuit de Români au fost provocate de necesitatea imperioasă a unirii ce trebuia să se producă. Aşa privită, revoluţia din toamna anului 1918, aşa numita revoluţie a crizantemelor, constituie un eveniment de o extraordinară semnificaţie istorică. Prin ea s'a desagregat un stat ce nu mai avea drept la viaţă şi tot prin ea şi-a găsit întruparea neamul nostru adânc încercat.

Materialul imens de astăzi ce zace risipit în posesia celor ce au avut un rol în aceste evenimente — şi n'a existat Român conştient să nu fi luat parte la revoluţie — trebuie adunat şi centralizat fără întârziere, pentru a fi pus la dispoziţia cercetătorului de mâine. Ar fi un păcat de nelertat să se piardă o cât de neînsemnată mărturie a acestor manifestări conştiente româneşti.

În trecut, împrejurări vitrege au voit ca uitarea să acopere cele mai caracteristice capitole ale sbuciumatului nostru trecut, iar lipsa documentelor istorice din anumite epoci a dat posibilitatea tuturor saltimbanilor să vină cu diferite teorii absurde în legătură cu poporul nostru.

Che-marea ceasului de faţă ne îndeamnă să nu trecem nevăgătaţi în seamă nicio trăire a neamului. Este datoră cea mai sfântă pe care o avem faţă de viitorime.

Pentru ei, pentru cei ce mâine vor avea să ducă mai departe povara destinului românesc, suntem dator să încreştăm trăirile de astăzi, suntem dator să le descifrăm pe cele de ieri; pentru ei şi pentru biruinţa lor suntem chemaţi să ne străduim ca să nu se piardă nimic din sbuciumatul nostru patrimoniu naţional.

Românii macedoneni

de
IŢON COLAN

O ştire, fără comentarii, a fost strecurată în ziarele de Capitală, asupra căreia noi ne oprim puţin, aşa cum se opreşte călătorul frământat de gânduri, sub umbra mălului din marginea drumului.

Vineri, 4 Iunie 1943, o delegaţie compusă din profesori din Macedonia şi funcţionari superiori ai Serviciului Cultural al Românilor de peste hotare au depus la mormântul Eroului Necunoscut din Parcul Carol, în numele Românilor din Macedonia, o frumoasă coroană trimisă cu avionul, pentru Ziua Eroilor.

Panglica tricoloră poartă următoarea inscripţie:

„Şcolile, bisericile şi comunităţile române din Macedonia: Omagiu şi recunoştinţă pentru Eroii Neamului nostru”.

Alături de Români transilvăneni ai altor vremuri şi — din păcate — pentru o parte din ei vremurile s'au reîntors, nu are neamul nostru, între ai lui, o mai conştientă şi mai aspră luptă pentru păstrarea fiinţei naţionale, un exemplu mai viu ca în România macedoneni.

Dacă Transilvănenii, în cursul istoriei lor mari şi adânci ca fondul unei tragedii clasice, au avut în lupta dusă sprijinul moral al Ţării-Mame de care nu-i despărţea decât un hotar, Macedo-românii izolaţi în ținuturile lor, stăpâniţi când de Turci, când de Greci, Sârbi, Bulgari sau de toţi laolaltă, n'au cunoscut decât sentimentul solidarităţii naţionale pe care şi l-au apărut, în cursul veacurilor, cu o hotărâre ce depăşeşte puterile omeneşti.

Au rezistat vânturilor, au înfruntat furtunile; ademenirilor politice cu intenţii piezişe nu şi-au plecat urechea, securea, glonţul şi temniţele nu i-a înfricoşat.

Din prigoană în prigoană, sufletul lor a crescut mare, aspru, epopeic. Fixaţi de atâtea ori la periferia legilor, au crescut cu legea pământului lor, despăcându-şi drum în vieaţă aşa cum cel crescut comod niciodată nu va fi în stare s'o facă.

Le cunoaştem bine. Le cunoaştem sufletul şi extraordinara putere de muncă. Unde a pus un Român macedonean piciorul, acolo s'a făcut treabă.

Revărşaţi în ţările româneşti în urma multelor asuprii sau aduşi colonişti printr'o politică de stat, Macedo-românii s'au înfipt stânci în pământ românesc, făcându-l să rodească din piatră seacă.

O monografie a neguţătorilor români macedoneni care au activat la noi şi, în general, o statistică amănunţită privind toate domeniile muncii româneşti în care le-am semnalat prezenţa, ne-ar duce, poate, şi la o altă apreciere a aportului lor, şi la o mai atentă grijă pentru viitorul acestui izvor curat de românism fără compromisuri.

Coroana trimisă cu avionul tocmai de dincolo de ţări grăieşte aşa: Omagiu şi recunoştinţă pentru Eroii Neamului nostru.

Acel nostru închide în el mărturisirea de credinţă a unui frate greu încercat.

Frata!

Copil de-aş fi...

Copil de-aş fi, când suferinţa

Cu colţii mâna îmi sfâşie,

Aş plânge — aşa cum plâng copiii

Când şi-au stricat o jucărie.

De-aş fi moşneag, adus de spate,

Mi-aş zice 'n gându-mi poate aşa:

Azi-mâne pulbere te-i face —

Şi rana nu m'ar mai durea.

Ecat. Pitiş

„Gazeta Transilvaniei”

Infoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban

„La Crimeea peste mare”

Satul Djeilaw — Germanii îl scriu Dshejlaw — unde e cantonat batalionul doi, se găseşte cam la 20 de klm. Nord-Vest de Kerci şi la 4 klm. Sud de litoralul Mării de Azov, păzit de companiile noastre începând dela Celocik spre Est, — sectorul căpitanului Mihail Tănase, până la capul Novy.Swet — domeniul locotenentului Pănoiu.

Între cele două capete, Novy-Swet şi Kap Sujuk, marea formează un

intrând, prelungit în eventualu cu lacul sărat Ciocrac — şi eu care credeam că numai în Scheiul Braşovului se poate găsi o stradă Pe Ciocrac! — cu bune instalaţii pentru exploatarea sării marine.

Una cu mica aşezare de pescari Kap Sujuk se găseşte satul Mama Ruskaja, cu plaja de îmbarcare a noastră. Dela Mama Ruskaja, în linie dreaptă, până în dreptul satului Ga-

Acum 101 ani

Nici Slavonii nu renunţă la drepturile lor

Limba maghiară. Foile publice ungureşti se umplu cu jăluiri amare asupra Slavonilor şi anumit asupra Comitaturilor din care stă proprie Ţara Slavoniei, cumcă acestea nici decum nu se înduplecă a primi limba maghiară nici măcar de limbă a trebilor, ci se lipesc încă tot de latinească cu căldură. Pe la mijlocul lui Dechemvrie a. tr. veniră pe tapet epistolele comitaturilor Sabolciu şi Turoş, între care Comitatul Verobiţa era poftit, ca amăsurat legii din 1840, şi acela să-şi poarte corespunzătorile oficiale în limba maghiară, căci altfelu scrisorile nici desfăcându-se, vor fi retrimise. Staturile Verobiţei după desbateri fierbinţi declarară, cumcă legea zice curat, că limba maghiară să fie oficială numai între hotarele Ungariei, în care Slavonia ca o ţară numai însoţită cu Ungaria nu se cuprinde şi că prin umare Staturile au a trimite o reprezentăţie către M. Sa, întru care să arate cumcă, după ce Slavonia şi Croaţia încă la anul 1805 făcuseră o hotărâre municipală pe acăreia putere în acele două Ţări însoţite limba latină să rămâie şi pe viitor limbă oficială, care hotărâre şi fusese întărită de către M. Sa în 6 Februarie 1806, Comitaturile ungureşti n'au niciun drept a retrimite scrisorile oficiale latineşti; deci M. Sa să binevoiască a pune la cale, ca aceleaşi Comitaturi ale Ungariei, de care Slavonia nu se ţine ca parte Constitutivă, să primească scrisorile oficiale latineşti şi la vreme de trebuinţă să dea răspuns la aceleaşi.

„Gazeta Transilvaniei”

Nr. 3. din 19 Ian. 1842. pg. 10.

Pentru conformitate I. Urcanu

INSTANTANE

Răvașul din cealaltă lume

La rubrica aceasta am pomenit zilele trecute de-o tânără fată care a venit la mine să mă roage a-i îngădui să ia și ea parte odată la o ședință de spiritism. Mi-a spus că nu din curiozitate o face, ci are motive serioase. M'am lăsat convinsă, nu de „motive serioase”, ci de cele sufletești pe care le cunoașteam tot dela ea. Duminica trecută am aranjat o mică ședință în trei, chiar numai pentru a-i satisface dorința. Era emoționată. Se aștepta cine știe ce fantasmagorii să vadă, s'audă pocnete în mobilă sau cine știe ce. Imi făcea impresia c'a rămas desiluzionată văzând o simplă coală de carton cu alfabetul circular și-un nasture la mijloc, înlocuind paharul care se tot răstoarnă. I-am dat ei hârtie și creion, pe urmă mediul și cu mine, după o scurtă rugăciune, ne-am așezat la masă și sprijinind degetul, ușor, pe nasture, am așteptat fără să invocăm. După câteva secunde, nasturele porni dela literă la literă formând un nume bine cunoscut ei. Am văzut că i se umezără ochii.

„Să nu mă mai plângi, te rog”.

„Îți face rău?”

„Mie nu, dar ție. Trebuie să te împaci cu gândul c'am plecat. Eu mi-am împlinit misiunea, tu încă nu. Toți avem o misiune pe pământ. Divinul le rânduește toate. Fără vola Lui nicio frunză nu pică”.

„Ești fericit acolo?”

„Da. Suferința și jertfa mi-a ajutat”.

„Pe ce planetă ești, pe Iupiter?”

Iupiter e cea mai frumoasă planetă. Are opt sateliți. Ce minunat trebuie să fie când opt discuri luminoase împrăștie razele lor noaptea învăluind planeta într'un păinjenis de argint.

„Sunt pe planeta eroismului” — a răspuns spiritul.

„Aici vin toți aceia care se jertfesc pentru țara lor sau pentru o cauză frumoasă. Sunt mulți aici. Și vin mereu alții. (Pe masă era un buchet de narcise). Erau înflorite narcisele când am plecat eu. Tu mi-ai adus un buchet. Îți mulțumesc”.

„Ne vom întâlni acolo?” — a întrebat ea.

„Da, de sigur. Dar atunci mă vei fi uitat tu de mult”.

Tânără fată se grăbi să-i dea toște asigurările că nu-l va uita niciodată, că-i va rămâne credincioasă, că el a însemnat pentru ea totul etc. etc.

Spiritul nu mai răspunse însă decât două cuvinte: Rămâi cu bine! — și nasturele se oprî la mijloc. Poarta vesniciei se închise brusc în fața noastră, în fața celor doi ochi frumoși, albaștri, care lăcrimau. Apoi fata își împătură hârtia cu grijă, o puse în poșetă, ne mulțumi și plecă.

A doua zi, când inserase, treceam pe lângă casa lor și-o văzui în poartă

O piesă românească în interpretare germană

Mușcata din fereastră

Din motive independente de voința noastră publicăm cu întârziere notele ce urmează cu privire la reprezentăția în limba germană a piesei d-lui Victor Ion Popa: *Mușcata din fereastră*.

Landestheater-ul grupului etnic german de subt competența conducere a d-lui Gust Ongyerth a dat, nu de mult, și la Brașov câteva reprezentății în sala „Redoute”. Intre altele s'a jucat subt titlul *Geranien am Fenster* și piesa amintită a profesorului și dramaturgului român.

Insuși directorul Gust Ongyerth și-a luat sarcina traducerii și prelucrării pentru scena germană a comediei d-lui V. I. Popa, isbutind să creeze o tălmăcire foarte frumoasă. Ca director de scenă traducătorul a imprimat ansamblului teatral nota specific românească dintr'un orașel de provincie, călăuzându-i pe actori pe o linie de interpretare plastică și veridică. Atmosfera caracteristică din mediul rural, reprezentat prin familia învățătorului Grigore (cu nevinovatele ei prejudecăți și încăpățănarea delicioasă a fiecăruia de a-și apăra punctul de vedere) — pe de o parte — și prin preotul Ilie, (mai prevăzător, mai înțelegător și mai umăn) — pe de altă parte — a fost produsă în mod spontan și deci cu deplină convingere.

Faptul acesta dovedește cu priso-

sință munca și priceperea directorului de scenă precum și pătrunderea acestuia în miezul unei piese ce-și desvăluie unui străin cu anevioe specificul ei neoș-romănesc.

Astfel de înfăptuiri culturale vorbesc dela sine și n'ar mai avea nevoie de niciun comentariu. Ele ne umple inima de bucurie, pentru că contribuie mai bine decât ori câte vorbe dulci rostite de către oamenii politici la înțelegerea reciprocă dintre cele două popoare, sortite să-și trăiască viața în armonie, făcând din acest colț de pământ un adevărat „picior de raiu”.

Interpreții au fost următorii: *Hermann Glaser* (dascălul Grigore), *Ruth von der Ohe* (Sofica), *Enzia Pircher* (Olguța), *Monica Darlies* (Georgică), *Karlfriz Eitel*, membru de onoare al teatrului german, (preotul Ilie Udriș), *Rudolf Schadi* (Radu), *Wolfgang Arndt* (Ionică) și *Ernst H. Groh* (Constantin). Cu regia a fost însărcinat *Hans Lindner*.

În afară de unele accente prea stridente, însoțite de gesturile cam exagerate ale lui Georgică — vina e aici și de concepție, privindu-l deci în primul rând pe autor — totul s'a desfășurat unitar și bine încheiat. În deosebi jocul d-lui Herman Glaser, în mică și altitudine, a fost de-a dreptul magistral.

Al. Cl.

Ziare

Marginalii la o atitudine estetică

Ziarul „Țara” (III. 617/1943) la pagina culturală, publică un răspuns discursiv la adresa esteților care au semnat un manifest în „Viața”. D-l

Romeo Dăscălescu, autorul articolului de dreaptă judecată în cadrul realităților românești de azi, ia apărarea Ardealului literar împotriva intenției estetizante a altora. O estetizare care în politică își găsește echivalentul în umanitarismul „Internaționalei a III-a”.

angajată într'o discuție veselă cu un tânăr militar. N'aș fi crezut că este ea, dar îmi luminau prin senin întuneric buclele blonde sprijinite pe umeri. Am trecut făcându-mă că n'o observ și m'am

depărtat cu mulțumirea că ședința de spiritism n'a avut puterea să deprime, ci mai curând a vindecat un suflet.

Ecat. Pitiș

wrilenko de pe țărmul celălalt al peninsulei Taman, sunt vreo 40 de kilometri. Cum, însă, în război nu totdeauna linia dreaptă e și cea mai scurtă, croasiera noastră pe Marea de Azov, în noaptea de 1/2 Septembrie 1942, s'a lungit ceva mai mult decât sensibilitatea, așa zicând stomacală, a unora putea suporta.

*

Tânguirea lui Lighezan, cu al lui „Au, Doamnie!” monoton, invariabil, singular, ca circulațiile Prefecturii trase la șapirograf, a pus zămbete amare în ochii asistenței, înduioșată foarte. Doar că cei care plecau nu erau înduioșați de cei care rămăneau, iar cei care rămăneau făceau ca acele babe ce se cred obligate să lăcrimeze ori de câte ori le pleacă servitoarea după zarzavat în piață.

*

Cei vreo 12 kilometri dintre Djeilaw și Mama Ruskaja i-am consumat

în mai puțin de o jumătate de oră, adică exact cât oamenii și ranițele reușiseră să se așeze, lucru la care au contribuit în largă măsură și hopurile drumului — „nu baș pietruit” — cum a remarcat Lugojanu după primele zece icnituri cu ranița-bolovan pe genunchi.

Și bătea, Domnule un soare, de ne jilăvisem rău de tot. Praful inecăcios ne pudrase sprincenele, genele și părul, exagerat, ca artistelor de cinema. Când puneai mâna pe față și pe gât, parcă mângăiai glaspapier.

Șoferul, un ciolovec-prizonier, bălaiu ca știuleiul de cucuruz când dă în copt, cu mâna pe volan nu conducea: făcea acrobație automobilistică. Pachetul de oameni nădușiți era tălăzuț când spre sublocotenentul Dârloagă, când spre Lugojanu, care suportau ca îngerii presiunii ce se exercita asupra lor la fiecare cotitură. O vreme au încercat sistemul rezistenței pasive, pe urmă s'au lăsat în voia sorții.

— Mila lor de căpăuni când au

botezat astea drumuri! — obișnuia să zică Baloleanu la vreme de necaz.

Cum, necum, iată-ne și pe plaja dela Mama Ruskaja, franji, burdușiți, transpirați, plini de praf, dar almintreli ca în *Peneș Curcanul*:

— Și nu era, zău, nimănui, în piept inima rece!

Nu e vreo laudă în cuvintele astea. Cine-a plecat pe front și mai cu seamă cine-a ajuns pe front — că sunt și de aceia care pleacă dar nu mai ajung niciodată — e urmărit de o binefăcătoare idee fixă: *nu crede că va muri*. El știe precis că din mulții care pornesc la un atac, sau într'o chestie dificilă ca cea a noastră de azi, mulți vor rămănea pe teren, dar exclude dela început ipoteza că și el ar putea fi printre aceia. Omul de front e stăpânit de un optimism sănătos și chiar în cel mai groaznic baraj, când nu-și mai poate face cruce decât cu limba, el tot mai trage nădejde, se încapățânează să mai spere că altul iar nu el va cădea. I se răstoarnă cama-

PREDICI ÎN PUSTIU

Noul stil de viață

Puține sunt epocile de liniște ale istoriei. Când n'au fost războaie externe, au fost frământări interne. Când Napoleon Bonaparte a pus capăt revoluției franceze, imediat ce s'a consolidat puțin situațiunea internă a început lunga serie a războaielor de cucerire napoleoniene, care abia la 1815 au luat sfârșit. Congresul dela Viena și Alianța Sfântă — calculată cu mult talent de Prințul Metternich — credea că a pus bazele înfrățirii generale și că s'a pus capăt războaielor pentru o sută de ani. Dar ce repede începură din nou frământările interne în Italia, Germania, Franța, Țările de jos și Statele Unite.

Trecuseră războaiele religioase, trecuseră războaiele napoleoniene și revoluțiile interne, dar se ivia la orizont o nouă idee: *statul etnic național*. La noi, la 1821, Tudor Vladimirescu dă semnalul. Căutați, citiți și cercetați și veți vedea, că încă noi ne putem considera fericiți că am avut o perioadă destul de lungă de liniște dela 1818 până la 1939, abstrăgând dela luptele între partide.

Când cerem deci un nou stil de viață, nu ne exprimăm corect.

Un prieten îl spunea lui Tudor Vladimirescu: fugi, căci altfel te prind și te omoară. Acesta răspunde:

„De or fi ei mai tari, să mă omoare. De când m'am născut, doar cu cămașa morții m'am îmbrăcat”.

Dar când gemeam subt apăsarea Turcilor sau Fanarioșilor? Dar când veni aci în Ardeal peste poporul moștenitor al Dăcel Felix, jugul aproape milenar al unor hoarde venite din stepele asiatice? Dar când se războiau între ele țărilor surori Muntenia și Moldova? Ce fel de stil de viață ne-a trebuit?

Ni-l zugrăvește minunat Mihail Sadoveanu în *Frații Jder*, stilul de viață necesar atunci și tot așa de necesar și azi: oameni sănătoși, sprințeni, minunați călăreți, admirabili țințași, soldați disciplinați ai Măriei Sale Ștefan-Vodă, care iubeau viața, dar nu se temeau de moarte. Comisoaia III-safata ti spune într'o zi fiului său Ionuț, cel mai tânăr, dar cel mai năzdrăvan dintre frații Jder: *Măncarea de dimineață și însurătoarea de vreme fiule*, cu toată viața ta de soldat al Măriei Sale, să nu le uiți!

Deci noul stil de viață ce ni se cere este o reîntoarcere la vechiul stil: disprețul de moarte pentru Tron, Țară și Neam, întemeetori, de tineri încă, de familii cu copii mulți, cât îi dă Domnul, biserică și mănăstirea des cercetate ca balsam pentru sufletul nostru, corp oțelit, viață aspră, suflet bun, deschis și fertător, sever doar față de trădătorii de Neam și liftele păgâne.

Dr. M. Suciu-Sibiănu

Programul „Asociațiunii”

În cele câteva conferințe publice pe care le-am ținut în vara aceasta aici, căutând să arăt câte ceva din trecutul glorioasei „Asociațiuni” și să prezint pe câte cineva din devotații ei, am avut surprinderea să constat că programul „Asociațiunii” este azi, în parte, necunoscut, căci una e ce a putut fi scos de fondatorul Șaguna la 1861 dela cancelaria aulică și alta programul așa cum a fost el constant realizat — și cu ce roade! — în decurs de o jumătate de veac și mai bine până la marea unire.

Acest program, adevărat, după războiul trecut se găsea înscris pe coperta revistei „Transilvania” și nu știu cine a avut nefericita inspirație să-l șteargă.

Iată ce scria acolo:

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” întemeiată în 1861 de marii mitropoliți Andrei Șaguna și Alexandru Șterca Șuluțiu, de Teotie Cipariu, George Barițiu, cavaler I. Pușcariu, Vasile Pop, Iacob Bologa, etc. cu scopul de a înainta cultura poporului român prin înființare de studii și scrutări și editare de publicațiuni literare, științifice și artistice, a înființat și va înființa și susține biblioteci populare în fiecare comună, biblioteci regionale în fiecare centru de despărțământ și o bibliotecă mai mare centrală; a întemeiat și va susține muzee regionale în centrele despărțământelor, pe lângă un muzeu central; a ridicat și va ridica și susține „case naționale” în toate comunele românești, a aranjat și va aranja expoziții etnografice, de agricultură, grădinarit, pomarit, de copii, industriale, artistice, a ținut și va ține conferințe, a publicat și va publica revista „Transilvania”, „biblioteca populară”, „biblioteca tineretului” și alte cărți folositoare; a instruit și va instrui analfabeții.”

Lipsește, deci, în programul ei de după marea unire, preocuparea de economie. Atunci când eu am vorbit aici în Brașov despre *sodali* mi s'a părut că a fost o noutate. La fel când vorbesc azi despre „bănci populare”. Cât despre expoziții, începând cu cele agricole și terminând cu cele de copii chiar în cercurile *biopolitice*, bine reprezentate azi în conducerea „Asociațiunii”, eu cred că nu se insistă destul.

Se pune azi, parecă mai intens ca ori când, problema „satului” și Statul se adresează aici „Asociațiunii”. Avem numai în București și numai din Ardealul de Nord un mai puțin ca 50.000 oameni de serviciu. Dacă socotim că Făgărașul și județele învecinate livrează alte zeci de mii, în serviciile cele mai grele, cele mai periculoase și mai prost plătite, avem o față a problemei satului.

de I. Gârbacea
Prof. la Academia Comercială

Să o legăm de consecința ei logică: denatalitatea, bolile sociale și în special tuberculoza, pauperizarea lentă dar continuă a „Mărginimii”, și avem tabloul complet.

Ce e de făcut?

Planuri?

Nu, ci să pornim din experiența trecutului.

Între anii 1903—1912 — singurii dela care avem date statistice — băn-

cile populare, băncuțele noastre — create și susținute de „Asociațiune”, — câte una de fiecare despărțământ, susținute de toate reuniunile noastre, iarăși câte una de fiecare despărțământ, fie că erau de sodali, de învățători sau de femei, — au cumpărat dela străini 179.471 jugăre pământ și l-au distribuit sătenilor, fără niciun sprijin din afară și având toată puterea statului contra lor. Pe vremea aceea se credea în forța

Orchestra Filarmonică din București la Brașov

În ziua de 15 Iunie c. Orchestra Filarmonică din București va da un concert la Brașov, în sala Astra.

S'a împlinit zilele acestea nouă ani dela singurul concert al acestei orchestre, dat la Brașov în ziua de 5 Iunie 1934. De atunci, sub impulsul maestrului George Georgescu, marele animator care o conduce încă dela înființarea ei în 1922 (sub numele de Orchestra Filarmonică din București, deoarece formația orchestrală exista încă din 1868, sub conducerea d-lui Eduard Wachmann, și mai târziu sub a d-lui Dimitrie Dinicu), Orchestra Filarmonică a cunoscut numeroase succese, atât în țară cât și dincolo de hotare. Pe lângă concertele date în capitalele țărilor vecine, Filarmonica a făcut în 1941 un mare turneu în Germania, unde atât orchestra cât și strălucitul ei dirijor au stârnit entuziasm și critici elogioase.

Anul trecut, cu prilejul jubileului de 20 de ani de activitate, Maestrul George Georgescu a fost decorat de Fuhrerul Germaniei cu marea stea a ordinului „Vulturul german”, iar de Regele-Împărat al Italiei cu cordonul ordinului „Aquila Romana”. Cu aceeași ocazie, Statul român a dăruit Societății

Filarmonice un imobil propriu în București.

Această încununare a unei atât de rodnice activități e cu atât mai binemeritată, cu cât în scurta ei existență Orchestra Filarmonică a trebuit să-și împartă puterile între concertele simfonice săptămânale și spectacolele mult mai numeroase ale Operei din București. De abia din primăvara acestui an, Opera și-a înjghebat o orchestră proprie, dând astfel puțință Filarmonice să întreprindă un turneu mai lung prin țară.

La Brașov, în ziua de 15 Iunie, Orchestra Filarmonică va executa, sub conducerea maestrului George Georgescu, Simfonia I de Brahms, Dans românesc de Andricu, Rapsodia II-a de George Enescu, și „Moarte și Transfigurație”, de Richard Strauss.

Țara întreagă trebuie să fie recunoscătoare, atât neobositului dirijor cât și Orchestrei Filarmonice, care nu pregătește la sfârșitul unui an de muncă încordată, să-și amâne o vacanță cu prisosință cuvenită, pentru a împărtăși admirațiilor ei din toate unghiurile țării, bucuria unei serii de muzică bună.

Ziare

Bucovina Literară

suplimentul duminical al ziarului „Bucovina” care apare la Cernăuți se prezintă tot mai bogat. Nr. 53 din 6 Iunie 1943 ne aduce un interview cu d-l Tudor Arghezi, prezentarea lui Ciprian

Porumbescu într'un articol omagial documentat (I. Mandiuc), pagini de literatură și bogate coloane de informație literară și culturală.

Dr. Valeriu Branisce

este titlul editorialului ziarului „Timpul Transilvaniei” nr. 127-127/1943. Il semnează d-l C. Rudeanu.

noastră și nu se aștepta totul „de sus”, dela guvern, dela buget, dela reescont, dela *Incoop.*

Cunoaștem prea puțin istoria și aceasta se răzbuună. Vecinii noștri Sași, dela care am învățat lucruri bune în materie economică, din păcate nu și în *solidoritate*, s'au găsit la 1935 cam în fața aceleiași probleme. Zic la 1935, adică după conversiune și, deci, după criza bancară.

E sugestivă în această privință lucrarea directorului sibian Klein, cu titlul „*Neubau der Kreditorganisation*”. Ar fi cazul să facem și noi, ce au făcut ei, Sașii, mai ales că vedem potențialul economic la care au ajuns.

Dar sunt probleme ale satului pentru care găsim soluții în trecutul „Asociațiunii”. Revista *Economică*, organul băncuțelor noastre, publică în 23 Mai 1942 „planul de activitate al Casei de Păstrare din Săliște” făcut de d-l Drăghici la 1909 în care se spune:

„Pentru a da o dezvoltare mai extinsă industriei de casă și în modul acesta de a deschide pe scama populațiunii de aci un izvor nou de câștig, cu scopul de a-i îmbunătăți mijloacele de trai, vom pune la dispoziție, pentru întocmirea unui atelier de industrie de casă și procurarea mașinilor, capitalul de lipsă ca împrumut fără interese, iar din cota disponibilă a fondului de binefaceri vom contribui pentru prevederea instrucțiunii cu ajutoare, pe care le vom lichida acelor persoane juridice sau fizice, care ar lua asupra sa înființarea și conducerea atelierului sau școlii de industrie de casă.

Vom îngriji ca în legătură cu grădina de altoi existentă, să se întocmească o economie țărănească de model, care să servească ca o școală practică pentru populațiunea din acest ținut și spre scopul acesta destinăm cota, care s'a întrebunțat până acum pentru grădina de altoi, ajunsă de prezent în stare de a se susține din celelalte mijloace disponibile, ca subvențiune pentru economia țărănească de model și vom pune la dispoziția conducătorului acestei economii capitalul necesar acestei investițiuni, ca împrumut fără interese din fondurile de binefacere și vom niza ca în legătură cu această economie, să se înființeze o școală pentru economia casnică și o masă pentru prevederea ucenicilor cu prânz.”

E o imitare a testamentului lui Ion Mihu dela 1905 și să nu uităm că vicepreședintele al „Asociațiunii” era Andrei Bărsăneanu.

Iată ce frumoase surprize și ce sugestii utile ne poate da istoria „Asociațiunii”.

NOI nu avem subvenții dela nimieri.

106 ani de luptă românească are „GĂZETA TRANȘILVĂNIENI”

Fapt e, că odată ajunși pe plaja de îmbarcare dela Mama Ruskaja — gara terminus — la toate te puteai gândi, numai la moarte nu.

Era așa de frumos!

Plaja cu nisipul fierbinte, marea cu albastrul ei închis ca ochii Bănățencilor, cerul sus cu albastru, mediteranean, și soare, soare, soare...

Cum o să te gândești că la noapte poți muri?

Preocuparea de căpetenie a unui soldat care se respectă, în orice împrejurare una este: stomacul, țigara și somnul. Mâncatul, dormitul și fumatul se succed fără început și fără sfârșit, indiferent de anotimp, indiferent de situație. Restul — Maica Domnului!

Așa încât, îndată ce ne-am văzut fără punte de retragere — mașina se întorsese la Pașa Salyn — am atacat proviziile, molfăind alene câte o conservă, o cutie întreagă de cap de om, destulă ca acasă să sature patru guri. Acasă!

— Vai, directore, ce *nemanierat* ești! Nici tu șerveț, nici tu față de masă, furculiță și cuțit pentru pește. Cum îți vi vine să mănânci conserva cu deștele?

Rădem toți de manierismul „de-acasă”. Aici important e nu cum mănânci, ci ce mănânci și, mai ales, dacă ai ce mânca.

Terminând masa, aruncăm cutiile goale peste cap, gesturi soldățești în marea grădină a lui Dumnezeu.

„La Crimeea peste mare” nu sunt coșuri pentru *resturi*, ca în parcul „Andrei Mureșianu” din Brașov.

Sătui, cum s'ar zice, urmează punctul doi din programul soldatului care se respectă: somnul.

Cum tot ne găseam pe brânci, într'o rână sau pe spate, conform protocolului la mesele noastre, fiecare și-a pufăit țigara cu ochii pe jumătate închiși, ca motanul lângă sobă și fără să ne pese de forfota și duduțul motoarelor de pe plajă, am închis ochii în

glumă și am dormit într'adins cel puțin două ceasuri bune, ca la trezire fiecare să jure că *de-abia a ațipit*.

Aș vrea eu să văd soldatul care să spună că pe front s'a săturat vreodată de somn!

Maiorul Kirschner, comandantul regimentului german sub ordinele căruia intram, fusese avansat chiar azi. Căpitanul Lupescu ne-a prezentat în nemțeasca lui, compromis între *Alt-hochdeutsch-svăbeasca-săseasca* și cea mai rămas din limba Germanilor din Ucraina, și cum căpitanul Lupescu vorbește totdeauna în viteza întâia, — da gaze multe unui motor care nu suferă asemenea turații — mă tem că nici maiorul Kirschner n'a priceput mare lucru din ce-a spus Lupescu și nici noi n'am băgat de seamă că el vorbește nemțește. Din atitudinea noastră s'a înțeles însă că e vorba de „prezentare” și prietenosul maior ne-a dat mâna, o mână mare, osoasă, sinceră în smuci-

tura ce părea că vrea să ne-o scoată pe-a noastră din umăr.

Noi, aliniați, am tăcânit scurt din potcoavele cismelor „Birgel”, umflându-ne pieptul și repezindu-ne capul pe spate, așa cum văzusem că fac ei când se prezintă superiorului, difuzându-ne numele tare, de-a răsunat plaja:

- Hauptmann Lupescu!
- Hauptmann Davidoiu!
- Oberleutnant Colan!
- Leutnant Barbone!
- Hauptmann Dârloagă!

Dârloagă era sublocotenent săracul — va cădea după câteva săptămâni în regiunea Abinskaja a Caucazului — dar emoționat tare și cum nu știa o boabă nemțește, a crezut că trebuie să spună exact ca Lupescu:

A zis Lupescu: Hauptmann Lupescu!

A zis și Dârloagă: Hauptmann Dârloagă!

— Ne-o făcuși, Dârloagă — îl ia, bonom, Davidoiu la rost.

DUMINEGA

„Iată Mielul lui Dumnezeu“

Ev. Ioan I, 29.

Când se va pune capăt acestor veacuri, așa cum stă scris în Scriptură — admirabila știință a astronomilor tot așa spune — atunci se va deschide din nou cerul. Impărații pământului, robii și cei puternici, se vor ascunde și vor striga stâncilor: „Despicați-vă și ne ascundeți de fața Celui ce șade pe tron, căci e ziua cea mare a mâniei. Cine va putea să stea înaintea Mielului?“.

Vor sta totuși înaintea Lui „cei ce s'au îmbrăcat în veșminte albe și neprihănite... spălate în sângele Mielului, care s'au răcorit la izvoarele ce dau apa vieții și cărora Dumnezeu le-a șters orice lacrimă din ochii lor“.

Minunată va fi ziua când toți îngerii și bătrânii vor cădea pe fețele lor, se vor închina și cu glas mare vor striga: „Mântuirea este a Dumnezeului nostru, care șade pe tron și a Mielului“.

Intr'adevăr, în nimeni altul nu este mântuire sub soare, cum spun împreună cu îngerii și apostolii, decât în Isus Hristos, „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii“.

„Mielul lui Dumnezeu, „disprețuit și mai sfârșit decât fiii oamenilor, cel ce era întru bătăi și dureri, de care să-ți acoperi fața, neputând să-l vezi în atâta suferință. El, Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a luat asupra lui bolile noastre și cu durerile noastre s'a împovărat. Sdrobit a fost pentru fărădelegile noastre, prin ranele lui noi toți ne-am vindecat și prin pedeapsa omului nevinovat noi ne-am mântuit“.

Așa cum a spus din veacuri adânci prorocii, prin jertfa crucii, „omul durerii“ ne-a izbăvit din păcat și pe toți cu Dumnezeu ne-a împăcat.

Până unde putea să meargă ura omului păcătos față de semenul său? Până la păcatul uciderii! Dar, iată, că Isus Hristos a băut până la stropul din urmă cupa plină de veninul păcatului, și El, Mielul cel nevinovat, a potolit gândul nebun de ucidere al celui mai greu păcat, și, prin suferința Golgotei și moartea crucii, ne-a împăcat cu Dumnezeu. „Prin sângele Lui, avem răscumpărarea și iertarea păcatelor, potrivit cu bogăția harului lui Dumnezeu“, cum ne spune apostolul Pavel.

Jertfa Mielului, „împlinirea deplină a gândului nostru robit de păcat“, ușurarea de sub povara cea grea a păcatului și alungarea blestemului vechiu, iată bogăția darului de sus. Aici se vedește iubirea nu a unui muritor de rând care nu-și dă vieța pentru un om drept dar pentru unul păcătos, ci îndurarea lui Dumnezeu, prin Fiul său iubit.

Ea, nu frica, pedeapsa sau sila, ne îndeamnă să credem, să iubim, să

— Aș vrea să-i văz eu pe ei prezentându-se românește... ne-am tăvăli de răs!

Purtăm pe piept, la cheutoarea de sus a bluzei, panglica Crucii de fier. Asta ne ridică acțiunile. Nu suntem fitecine! Avem, chipurile, stat de serviciu personal.

Prezentările sunt gata. La despărțire, maiorul Kirschner a făcut o glumă, noi am făcut Ha! — Ha! — Ha! — rânjind cât mai evident ca să dovedim că am gustat spiritul. Glumă, glumă a fost, căci altfel ce rost ar fi avut să rădă ceilalți ofițeri germani?

Adjutantul, pe urmă, ne-a arătat vasul pe care vom imbarca la ora patru. Mai avem o jumătate de oră.

Așa frumusețe de băiat ca adjutantul, rar poți vedea.

Lugojanu apreciază:

— Să știi că p'asta Dumnezeu a vrut să-l facă față și a greșit la echipare.

AGRICOLE

Un material zootehnic ce trebuie păstrat

Una din indeletnicirile tradiționale ale poporului român a fost creșterea vitelor. Această ocupație va forma și în viitor preocuparea de competență a țaranilor noștri, așezați în regiunile muntoase sau de dealuri, unde condițiile naturale impun îmbrișarea acestei ramuri de izvor principal de trai. Dar chiar în restul țării împrejurările economice prezente împing agricultura spre o creștere de vite din ce în ce mai dezvoltată. Ca ființă economică aceasta nu poate fi decât dorința factorilor responsabili, căci din punct de vedere economic, creșterea vitelor nu este altceva decât o transformare a produselor agricole, din starea brută, în carne, grăsimi, lapte, lână, etc. Cu alte cuvinte creșterea vitelor este o adevărată industrializare a produselor agricole, deci o formă superioară de exploatare agricolă.

Statul, asociațiunile particulare și fiecare plugar în parte au căutat să-și îmbunătățească vitele, să aibă vite frumoase, ceea ce în înțeles zootehnic

însemnează vite care să producă un randament cât mai mult pentru crescător.

S'au construit grajduri moderne, s'au făcut importuri de reproducători aleși din străinătate, cu scopul ca să se mărească producția individuală a fiecărui animal.

A fost o adevărată întrecere între crescători și oficialitate; care să facă mai mult pentru perfecționarea și îmbunătățirea materialului?

Bunele rezultate nu au întârziat să apară. De urde, până de curând, nu ne puteam lăuda cu producțiuni prea mari, în multe părți ale țării au apărut exemplare record care nu erau cu nimic mai inferioare ca însușiri de rasă, decât elitele create în țările cu mare reputație în creșterea vitelor.

În multe regiuni, cum este și „Țara Bârsel“, perfecționarea materialului s'a făcut în masă, așa că astăzi găsim aici un material zootehnic ce nu este cu nimic mai inferior decât cel mai bun material din străinătate.

Găsim aici exemplare de vaci,

care produc până la 40 litri lapte pe zi. Media fătărilor la scroafe e de 8-10 purceli care, după o perioadă de 8 luni, pot atinge o greutate de 140 Kgr. Păsări cu producțiuni de 160 ouă la an.

Cu un cuvânt, un material perfecționat ce poate fi întrebuințat la îmbunătățirea stocului de vite din întreaga țară. Avem aici un material zootehnic ce credem — fără a exagera — că nu-l mai găsim astăzi, datorită condițiilor de război, nici în țările de origine, de unde l-am importat.

Acest material trebuie să-l păstrăm, cu toate greutatețile de alimentare sau de altă natură.

O deosebire a acestui material zootehnic perfecționat de vitele primitive care se mai găsesc prin alte locuri va trebui să se facă.

Să nu precupețim nimic și să nu economisim când este vorba de acest capital zootehnic.

Ion Hogeș,
Ing. Agr.

ne împărtășim și noi din trupul și sângele Lui nemuritor.

În foisorul retras din calea oamenilor, unde Mântuitorul a săvârșit Cina cea de taină — prima sfântă Liturghie — Isus Hristos a poruncit sfinților apostoli și urmașilor acestora: „Aceasta — Cina de taină — să faceți spre pomenirea mea și iertarea păcatelor“.

Preotul, în sfânta Liturghie, împlinește această poruncă divină, și „sub chipul pâinei și al vinului“ Mielul lui Dumnezeu se aduce din nou jertfă de sânge pentru mântuirea noastră.

Vom fi și noi părtași cinei de taină; ne vom lăsa prinși în acest nefermuriț val de generozitate trimis din partea cerului, sau vom mări numărul celor ce bat străzile ori se încurcă în socoteli mărunte, când pe altare se aduce Domnul din nou jertfă nesângeroasă pentru noi.

În vechime, păgânii au părăsit și temple și idoli, s'au smuls din păcat și s'au apropiat de sfântul altar. Cuvântul și taina iubirii lui Dumnezeu, prin jertfa Fiului Său, i-a mântuit.

Noi vom aștepta ziua cea mare a mâniei, sau ne vom primeni cugetele în sângele Mielului nevinovat?

Așa cum suntem, împietriți în ură și chinuși de păcat, numai jertfa Mielului nevinovat și sfânta lui Evanghelie ne poate mântui.

Înapoi, mai aproape de sfântul altar, de jertfa Domnului și de cuvântul vieții veșnice!

Pr. Ioan Scurtu

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

„Gazeta Transilvaniei“ acum 98 ani

Afinci, ca și astăzi...

Jurnalul unguresc dela Cluj „Trecutul și Prezentul“ cuprinde în coloanele sale o corespondență dela M. Vășarheiu cu data de 1 Septembrie, în care se descrie mai pe larg o pildă de nesuferire scandalosă ce au arătat în zilele trecute preoții români de acolo. Cine voiește să o știe mai de aproape, citească din numitul jurnal No. 73; ea seamănă mult cu cea dela Orăștie din zilele trecute, și cu altele ce se întâmplă și mai pe aproape.

Nr. 73. 10 Sept. 1845. pg. 290.

Eroii noștri

Râșnov

Dumitru D. Ștefănescu

Locotenent

„Fiul cel mai mare al lui Dumitru și Anei Ștefănescu își doarme somnul de erou în cimitirul „Ghencea“ din București.

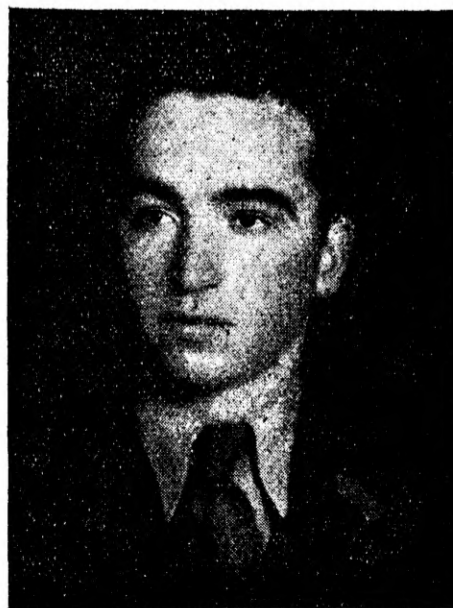
*

S'a născut la 28 Iunie 1920, în Râșnov, unde termină și clasele primare. Ca elev al liceului „A. Șaguna“, cu deosebite înclinații spre muzică, devine conducătorul fanfarei și e premiat în câteva rânduri. În 1939 își ia bacalaureatul și în același an, toamna, trece la Școala Militară de Infanterie dela Sibiu. La 10 Mai 1941 e avansat sublocotenent, cu promoția eroică „Regele Mihai I“.

La 1 Septembrie 1941 este pe câmpul de luptă, cu Regimentul lui din Târgul-Măgurele.

La 17 Sept. 1941 o schijă de

Vezi și: „Timpul“ din 9 Nov. 1942, „Universul“ din 26 Oct. 1942 și „Tribuna“ din 21 Aug. 1942.

obuz îl rănește la picior în luptele pentru Odesa.

Nici nu e complet vindecat și pleacă din nou, iarna 1941/1942 petrecând-o în Transnistria.

În primăvara anului 1942 ia parte la bătălia pentru Harcov. Pentru a doua oară rănit, la 28 Mai, de data aceasta grav, la cap, e transportat la spitalul „Central“ din București unde moare la 30 Iunie, fiind înmormântat în cimitirul militar „Ghencea“.

Este primul ofițer din Râșnov căzut în lupta noastră împotriva bolșevismului.

Pentru fapte de arme este decorat cu „Coroana României“ în grad de Cavaler, cu spade și panglică de Virtute Militară, fiind avansat „post mortem“ la gradul de Locotenent.

RAPORT

despre activitatea școlii țărănești de femei „ASTRA” din Prejmer din anul 1943

Vom publica în câteva numere consecutive, o dare de seamă asupra felului cum a fost organizată și cum a funcționat „Școala țărănească de femei” a „Astreii” din comuna Prejmer — una din cele 5 ale Despărțământului Brașov din iarna trecută.

Sunt realizări care pot servi în dreptar și altora.

I.

Cercul cultural „Astra” Prejmer, care a trimis la toate școlile țărănești, organizate la centru în anii trecuți, eleve din Prejmer și-a ținut și acum de datoria sa să organizeze „Școala țărănească de femei” în comuna noastră, cerând în acest scop concursul reuniunii femeilor române din loc, al primăriei comunale, al corpului didactic și al tuturor intelectualiilor din loc. Am și primit în parte concurs, după cum se va vedea mai jos.

Școala țărănească a fost organizată în localul școlii primare de Stat și activitatea ei a fost de trei feluri:

1. Cursuri teoretice.
2. Școala de gospodărie casnică și bucătărie populară.
3. Un curs de croitorie.

II.

Cursul teoretic.

Am aplicat, pe cât s'a putut, programul trimis de „Astra” Brașov și am ținut odată sau de două ori pe săptămână în decursul întregului curs care a durat în total 56 de zile, dela 2 Februarie, când s'a constituit, și până la 4 Aprilie, când s'a încheiat, următoarele conferințe și prelegeri cu elevele, femei și fete în număr de 42, care au urmat regulat, dar asistând la cursuri și alt public:

1. *Protopopul Ioan Ludu*, 12 lecțiuni în care s'a vorbit despre:
 - a. Creștinismul și poporul român.
 - b. Îmbinarea creștinismului cu ideea de stat.
 - c. O privire asupra istoriei bisericilor române cu evenimentele principale: rolul bisericii în conservarea ființei naționale.
 - d. Despre literatura și arta populară.
 - e. Limba, portul și datinele strămoșești.
 - f. Originea poporului român, încheierea principatelor, poporul român

în fața năvălirilor barbare, Români, Sași și Săcuți.

g. Luptele pentru păstrarea drepturilor naționale, luptele pentru emanciparea politică, mișcarea lui Horia, Tudor Vladimirescu, revoluția dela 1848.

h. Realizarea unității naționale: Unirea dela 1859 și 1918. Războiul actual pentru Români.

i. Istoria, luptele și caracterizarea ținuturilor românești.

j. România, așezarea ei, bogățiile, locuitorii, așezările culturale, frumusețile țării și vecinii noștri.

k. Despre scriitorii români mai însemnați. Mai pe larg despre George Coșbuc, Nicolae Iorga și Octavian Goga.

l. Datorințele tineretului de azi, Cartea și folosul ei. Organizarea tineretului. Curente sociale păgubitoare și idealurile spre care ținim.

2. *Dr. Vasile Seceleanu, medic de circumscripție* a ținut 5 lecțiuni:

- a. Rolul mamei în creșterea copilului. Mortalitatea infantilă la noi, Boli sociale moștenite prin căsătorie.
- b. Îngrijirea femeii gravide. Pregătirea nașterii în condiții igienice.
- c. Alimentarea copiilor mici până la 6 luni. Alimentarea naturală și artificială în primul an.
- d. Întărirea copilului. Prevenirea turburărilor digestive. Alimentarea copilului după întărire.
- e. Boli ale primei copilării. Dispensarele și puericultura. Primele îngrijiri la îmbolnăvirea copilului. Caminele de zi.

3. *D-na Melania Ludu, preș., R.F.R.*

- a. Despre gospodăria casnică ordonată. Ordinea și curățenia în casă, bucătărie, cămară, pod, pivniță, curte.
4. *D-na Cornelia Dr. Seceleanu.*
- a. Higiena familiei, însemnătatea hranei variate, igienice și gustoase.
5. *D-na Maria Rațiu, soră de ocrotire.*

a. Îngrijirile de dat copiilor la diferite vârste, igiena mamei gravide, lăhuze, înfășurarea copiilor mici.

Cursurile începeau cu cântece și recitări executate de elevii de școală, elevele E.E. sub conducerea Doamnelor învățătoare Elena Dobros, Livia Predoiu și Aurelia Tărlungeanu.

de protopop Ioan Ludu

Spectacole

Cinema „Astra”

Dela 10 Iunie

va rula filmul

Jarul geloziei

CU: **Juan de Landa**
Carla Candiani
Federico Benfer
Mara Landi

Regia: C. MASTROCINQUE

Cinema „ARO”

Dela 11 Iunie

va rula filmul

Noaptea din Veneția

Cu melodii de Iohann Strauss

Cu:

Heidemarie Hatheyer
Lizzi Waldmüller
Hans Nielsen
Harald Paulsen

Regia: **Paul Verhoeven**

Camera de Muncă Brașov

Publicație de licitație

În conformitate cu art. 76 și următorii din L. C. P. se publică licitație pentru introducerea conductei de gaz metan în birourile Camerei.

Licitarea va avea loc în ziua de 21 Iunie a. c., ora 10 a. m., în camera No. 4 la Camera de Muncă Brașov.

Doritorii vor înainta oferte închise până la data de 19 Iunie 1943 orele 13.

Devizul, caietul de sarcini și celelalte condițiuni se pot vedea în fiecare zi între orele 11—13 la Secretarul Camerei.

Președinte:
Ing. Ion Gionea.

Secretar:
Petre Gal.

Ministerul Justiției
Direcțiunea Judiciară

Publicațiune

D-l Artur Iulius E. Velter domiciliat în Brașov, Piața G-ral Berthelot No. 1 a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 alin. . . . numele său patrimonial de Velter în acela de Veleanu, spre a se numi Artur Iulius Veleanu.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. II al zisului articol și de art. 3 din legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936.

CRONICA Sportivă

Foot-Ball

În ziua de 14 Iunie a.c. pe Stadionul Municipal va avea loc un interesant match de foot-ball între reprezentativele orașelor Mediaș-Brașov.

70 lei și 35 lei sunt prețurile de de intrare la matchul de foot-ball între Mediaș-Brașov.

La Poligonul de Tragere al P.P. de sub Tâmpa se pot face tot felul de sporturi.

Duminică 13 Iunie a.c. la București va avea loc matchul de foot-ball între Arbitrii Brașov și Arbitrii București. În cazul când consacrații conducători ai arbitrilor brașoveni vor alcătui o echipă numai din acei care au jucat foot-ball în viața lor, vor scăpa cu un rezultat onorabil.

Din țară

Duminică 13 Iunie a.c. va avea loc la București un match internațional de foot-ball între Slovacia-România.

Lotul din care va fi formată echipa națională de foot-ball a României în vederea matchului cu Slovacia este: David, Felecan, Moldovan, Wetzer III, Marl, Constantinescu, Covaci, Marian, Humis, Filotti, Gică Popescu, Pavlovič, Costea, Chiurișan, Lupaș.

Matchul de foot-ball dintre Slovacia-România va fi condus de bulgarul Atanatoff.

Echipa reprezentativă a României de tennis în scurt timp va susține la Stockholm o întâlnire internațională cu echipa reprezentativă a Suediei.

G. Bucur

Se caută urgent administrator la restaurantul „Victoria”
Informațiuni: Consiliul de Patronaj, Palatul Prefecturii, camera No. 40 între orele 11—12.

Se caută spre imediată angajare vânzători în fierărie, neconcentrabili. A se adresa la ziar.

Tipografia „Astra” Brașov
caută
legători români

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astreii” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12).

Din lumea largă

Aprovizionarea cu tutun a Europei

Referitor la aprovizionarea cu tutun a Europei „Deutsche Tabakzeitung” scrie următoarele interesante considerațiuni: Înainte de război Europa, fără Uniunea sovietică, producea cca. 300.000 tone de tutun, consumul înregistrând însă 420.000 de tone. Diferențe de 120.000 de tone era acoperită din țările transoceanice. Această cantitate cade acum, în schimb stau la dispoziție aprox. 70.000 de tone de tutun din *Ucraina, Crimeea și regiunile răsăritene*. După ce, din cauza evenimentelor războiului, producția de tutun se micșorase vremelnic în țările balcanice, actualmente pretutindeni se se măresc suprafețele cultivate cu tutun. În fruntea țărilor europene, cultivatoare de tutun stă *Bulgaria* cu 80.000 de tone. Ucraina produce aproape tot așa de mult ca și *Turcia*, 60.000 de tone. În al 4-lea loc urmează *Italia*, care cu cele 60.000 de tone ale sale, își satisface nu numai nevoile proprii dar poate să exporteze și cantități apreciabile; în *marele Reich german*, inclusiv și *Guvernământul general* se recoltează 40.000 de tone. *România și Croația* și-au extins apreciabil culturile lor de tutun în ultimii ani, fiind pe aceeași treaptă cu *Grecia*,

și anume 10.000 de tone. Un surprinzător de mare rol îl joacă în aprovizionarea Europei cu tutun *Ungaria*, cu 25.000 de tone. De asemenea *Elveția*, *Danemarca*, și *Suedia* umple golurile existente în cultura tutunului.

Clinica ambulantă

Într'un cerc restrâns de experți din München s'au făcut experiențe cu noul automobil sanitar al Crucii Roșii Germane. Acest automobil este o adevărată mică clinică ambulantă. În automobil este loc — în afară de conducător, medic, patru îngrijitori și patru surori de Cruce Roșie — pentru 18 persoane culcate sau 30 persoane șezând. Vehiculul are o masă de operație și este echipat cu toate instrumentele medicale. O instalație de gaz dă posibilitatea de a lua toate măsurile medicale, fără a viola legile igienei. Motorul încălzește în permanență 300 litri de apă. În partea de jos a automobilului se află, așezate în ordine și cu iscusință și cu folosirea rațională a spațiului, toate medicamentele necesare. În timpul mersului, masa de operație și o parte din cele 18 patruz sunt fixate pe acoperiș. Automobilul e construit pe baza ultimelor experiențe făcute în teritoriile care au fost expuse bombardamentelor aeriene.

S'a deschis

MAGAZINUL ROMANESC
str. Regina Maria 48 (fostă str. Neagră)

LANTEX

stofe,
măfășuri,
tricotaje,

ciorapi,
pânzefuri
etc.

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Ioan Gheție, notar public, Brașov Lei 1000
Leontin Pârvu, avocat, București Lei 500
Ioan I. Cățoiu, Zărnești 500

Decorat

D-l Ștefan Gheorghe, proprietar în Brașov, pentru deosebite merite privind biserica ort. română din Ardealul de Nord, a fost decorat cu ordinul „Coroana României” în gradul de ofițer (M. O. Nr. 82 din 7 IV. 1943).

INȘTIINȚARE

Camera de Comerț și de Industrie Brașov pune în vedere tuturor întreprinderilor comerciale și industriale care nu au dat declarațiuni în conformitate cu Legea 196, publicată în Monitorul Oficial din 14 Martie 1942, privitoare la combaterea camuflării bunurilor, drepturilor și intereselor evreești, că urmează să înainteze de urgență aceste declarațiuni direct Subsecretariatului de Stat al României, Colonizării și Inventarului, Direcția României.

Cei ce nu vor înainta aceste declarațiuni, vor suferi grave sancțiuni prevăzute de art. 36 și următorul din Legea 196/1942.

Biletele la ordin și cambiile vechi

Biletele la ordin și cambiile care poartă în filigramă o dată mai veche decât anul în curs, sunt valabile și deci posesorii unor astfel de titluri nu au nevoie de preschimbarea lor.

Taxa de 20 lei pentru fila de registru

Intrucât taxele de timbru, prevăzute de art. 4 par. 19 din Legea Timbrului, pentru fiecare filă din registrele comerciale și industriale au fost majorate dela 10 la 20 lei, Ministerul acordă termen până la 31 Iunie 1943 pentru plata diferenței de 10 lei taxă de timbru datorată la filele rămase libere pe data de 1 Aprilie 1943.

Contribuabilii care nu înțeleg să beneficieze de această păsuire, după 31 Iunie 1943, vor fi socotiți contravenienți și tratați ca atare.

Curierul „Astrei”

Fotografiile originale

ale eroilor din comunele Râșnov, Tohanul Nou, Vlădeni și Holbav, întrucât clișeele au fost executate, se pot ridica dela redacția ziarului nostru spre a fi restituite familiilor respective.

Cronica Războiului

Aspecte politice

DISCURSURI...

Cercurile politice internaționale discută cu multă aprindere discursurile a trei conducători de popoare: președintele Roosevelt, premierul Churchill și președintele Inonu.

Președintele Roosevelt a vorbit în fața participanților la conferința economică și a anunțat o serie de principii economice autoritare. La Ministerul de Externe german se subliniază că președintele Roosevelt, intervenind pentru principiile economice germane a zdruncinat profund bazele ideologice ale întregii conduceri de războiu americane. Președintele Statelor Unite nu va mai putea afirma acum că America luptă pentru principiile democratice și împotriva celor autoritare.

D-l Churchill a vorbit, în Camera Comunelor, despre războiul submarin și s'a arătat foarte optimist în această privință. Cu toate că nu s'a făcut până acum niciun comentariu, experții germani sunt de părere că metodele de apărare britanice împotriva submarinelor au fost totdeauna urmate de inovațiuni tehnice și tactice germane. În urma experiențelor câștigate și având în vedere curajul deosebit al echipajilor submarinelor germane, se crede că cifrele de scufundare vor crește considerabil.

De altfel d-l Churchill a recunoscut că nu poate da garanții pentru ceea ce se poate întâmpla.

Regret — a spus primul ministru britanic — că acum câteva zile, în graba treburilor și a pregătirilor de călătorie, am putut vorbi despre aspectele excelente ce ne stau în față. Având în vedere gravitatea situației ar fi fost mai bine dacă vorbeam despre „aspecte mai bune și mai favorabile”.

D-l Churchill a anunțat apoi că pierderile totale din Africa de Nord, dela trecerea frontierei Tripolitaniene, se cifrează la 37.000 de oameni morți, răniți și dispăruți.

O mare parte din discurs a fost consacrată pentru a demonstra că există între Anglia și Statele Unite cel mai deplin acord atât în domeniul militar cât și cel politic.

Primul ministru a expus în linii mari scopul celor trei întâlniri pe care le-a avut până acum cu președintele Roosevelt, dar a refuzat să dea precizări asupra planurilor examinate în acele întrevederi.

D-l Churchill a caracterizat acele planuri spunând că ele tind la întrebuintarea forței contra inamicului cu cea mai mare intensitate și violență.

Serviciul britanic de informațiuni anunță că d-l Churchill și-a exprimat regretul că nu a putut avea o între-

dere personală cu Stalin sau cu un alt reprezentant al Uniunii Sovietice. Totuși — a adăugat premierul britanic — toate gândurile noastre urmăresc să ușureze cât de puțin sarcina care apasă asupra Uniunii Sovietice, de a duce Chinei un ajutor mai grabnic și de a garanta Australiei și Noii Zeelande mai multă securitate. Natural, fiecare dintre aliați privește teatrele de războiu dintr'un alt punct de vedere și sub aspecte oricum deosebite. Britanicii ar trebui să pună războiul contra submarinelor pe primul plan, deoarece ei nu pot trăi și acționa decât învingând submarinele.

Puterea Americii se dezvoltă în Pacific împotriva liniilor exterioare de apărare ale Japoniei. Armatele sovietice sunt prinse „într'o luptă mortală” cu forțele inamice.

D-l Churchill a spus că nimic nu va putea abate pe aliați dela intenția și dela efortul lor de a izbucni „o nimicitare completă a adversarilor lor prin atacuri aeriene cu bombe și „prin alte mijloace”.

Al treilea discurs și poate cel mai important, este al d-lui Ismet Inonu, președintele Turciei.

După ce a schițat problemele pe care guvernul a trebuit să le rezolve și după ce a arătat cât de greu i-a fost pentru a le face să evolueze către stadiul lor actual, d-l Ismet Inonu a spus: „Problema care a trecut înaintea oricăror alte considerațiuni a fost menținerea securității naționale pe o bază solidă. În mijlocul numeroaselor frământări ale războiului și politicii mondiale, forța și creditul națiunii turce au atins un nivel destul de onorabil. Sforțările guvernului sunt concentrate asupra problemelor esențiale privitoare la securitatea externă, apărarea țării, producția și lupta în domeniul economic, pentru învingerea dificultăților alimentare.

În faza actuală a războiului mondial noi continuăm să avem, ca și în trecut, drept țel menținerea păcii în țară. Suntem gata și hotărâți să asigurăm securitatea și apărarea țării. Noi știm că pentru asigurarea existenței naționale suntem obligați, dacă este nevoie, să folosim toate rezervele națiunii, ca și bogățiile sale. Nimeni nu poate să prevadă când și în ce mod se va termina marea calamitate mondială. Este chiar foarte greu să se prevadă nu numai înainte de terminarea războiului, dar chiar și după sfârșitul războiului, noile probleme ce interesează existența națională. Va trece o lungă perioadă mai înainte ca națiunile să poată duce, alături una de alta, o vieță liniștită, în

De prefutindeni

Tramvaiele germane au transportat aproape 8 miliarde călători

Statistica arată că tramvaiele germane au transportat în cursul anului 1942 peste 7 miliarde 700 milioane călători, față de 6 miliarde 600 milioane în 1941 și „numai” 4 miliarde în 1939.

Aproape 8 miliarde oameni! O cifră ce întrece aproape capacitatea noastră de înțelegere! Pe globul terestru trăiesc aproape vreo două miliarde de oameni; tramvaiele germane au transportat deci într'un an aproape de patru ori câți oameni sunt pe acest pământ!

Biletul de tramvai din Germania este în general cam de 4 pe 7 centimetri. Dacă am așterne unul lângă altul aceste aproape 8 miliarde de bilete

de tramvai, am obține o suprafață de hârtie de 21.560.000 metri pătrați. Să presupunem că un oraș care dispune numai de 100 vagoane de tramvai, ar trebui să transporte aceste 7 miliarde 700 milioane pasageri, fiecare cursă având o durată de numai 10 minute. Ei bine, cele 100 vagoane ar trebui să facă 1 milion 100 mii de curse, ceea ce înseamnă, în timp, peste 21 ani, adică până în anul 1964.

Calculând că fiecare călător din 1942 a plătit cursa sa cu o monedă de 10 pfenigi și așezând aceste 7 miliarde 700 milioane monede de 10 pfenigi una peste alta, obținem o coloană cu o greutate de 31.000.000 kilograme și o înălțime de 15.400 kilometri. Coloana ar fi deci, de 1742 ori mai înaltă ca Mont Everest, muntele cel mai înalt al globului.

de **Mardare Mateescu**

cadru existenței lor naționale, aceasta neputându-se realiza decât după aplanaarea desbinărilor ce separă actualmente omenirea. Națiunile bine intenționate, având nervii solizi, ținând seamă de toate aceste probabilități, vor putea să se salveze. Noi suntem absolut convingși că poporul turc face parte dintre aceste ultime națiuni.

Situația din Argentina pare a se fi normalizat. Cercurile politice germane au stat până acum în rezervă față de schimbarea din Argentina. Se știe că posturile de radio anglo-americane au anunțat cu entuziasm primele știri despre evenimentele din Argentina, afirmând că președintele Castillo a fost răsturnat din cauza atitudinii sale amicale față de Axá. În realitate președintele Castillo a avut o atitudine de strictă neutralitate. Presa americană a devenit acum de asemenea rezervată, iar agenția „Reuter” a anunțat că în Argentina s'a produs un curent reacționar și își exprimă părerea că noul guvern Ramirez, care a urmat cabinetului Rawson, nu intenționează să modifice cursul de până acum al politicii externe.

După ultimile știri se află că în Argentina a fost desființată starea de asediu și că populația a aprobat în totul instituirea noului guvern care a fost în ziua de 9 Mai prima sa reuniune. După declarațiile ministrului de finanțe, Argentina urmează a se apropia de surorile ei din America.

Noul cabinet Chillan

Din Santiago de Chili se anunță că toți membrii partidului radical au fost scoși din guvern. Criza de guvern a fost provocată de dimisia ministrului de interne.

Situația pe fronturi

Încercarea de debarcare a forțelor anglo-americane de pe insula Lampedusa s'a terminat printr'un eșec. Se știe că insula se află la o depărtare de 135 km. de coasta Tunisiei și la o depărtare de 120 km. Sud-Vest de Malta. Ea reprezintă punctul strategic cel mai de Sud al Italiei. Pierderile suferite de aliați sunt destul de importante. Se crede că Englezii vor încerca să atace prin surprindere și alte porturi italiene izolate și expuse.

Pentru a preîntâmpina debarcarea pe celelalte insule din Mediterana Italia a luat măsuri de a fortifica insula stâncoasă Pantellaria, ce se află între Sicilia și coasta africană, numai la o depărtare de 75 km. de Tunisia.

Pe frontul din răsărit activitate intensă de aviație și artilerie. Avioanele germane au bombardat cu deplin succes marile uzine de tancuri „Molotov” dela Gorki. Au fost distruse de asemenea instalațiile de transbordare de pe râul Oka, care serveau mai ales pentru transporturile de materii prime și de produse semifabricate destinate producției de tancuri. După distrugerea uzinelor „Molotov”, aviația germană a atacat uzinele Riasan și Tula situate la răsărit de Moscova.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V

B-dul Regele Ferdinand No. 12

TL 1513

Abonamentul anual Lei 400

Autorități și Societați Lei 800

Membrii „Astrei” din

comunele jud. Brașov

și refugiații săteni din

Ardealul de Nord Lei 200